



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Karly Cháberové a soudců Štěpána Výborného a Jana Kratochvíla ve věci

žalobkyně: **Katedrální kapitula u sv. Štěpána v Litoměřicích**, IČO 46771930
sídlem Za nemocnicí, Dómské náměstí 9/9, Litoměřice
zastoupena advokátem JUDr. Ing. Jiřím Davidem, LL.M.
sídlem Kaprova 40/12, Praha – Staré Město, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 65, Praha 10

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2017, sp. zn. 2203/530/16, 84053/ENV/16,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 23. 1. 2017, sp. zn. 2203/530/16, 84053/ENV/16 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 15.342 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Ing. Jiřího Davida, LL.M., advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně podala u Městského soudu v Praze žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2017, sp. zn. 2203/530/16, 84053/env/16 (dále jen *napadené rozhodnutí*), kterým žalovaný zamítl její odvolání a potvrdil rozhodnutí České inspekce životního prostředí, Oblastního inspektorátu Ústí nad Labem (dále jen ČIŽP) ze dne 4. 10. 2016, č. j. ČIŽP/44/OOL/SR01/1610286.003/16/UVA, kterým ČIŽP uložila žalobkyni pokutu ve výši 240 000 Kč za správní delikt podle § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ČIŽP), kterého se dopustila tím, že řádně a včas neprovedla taková opatření, aby předcházela a zabránila působení a šíření škodlivých činitelů na les v souladu s § 32 odst. 1 písm. a) a b), odst. 2 písm. b) a odst. 6 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změnách a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o lesích).
2. Ze správního spisu vyplývají následující skutečnosti.
3. Kopie Protokolu o předání majetku ze dne 31. 10. 2014 prokazuje, že Lesy České republiky, s.p. (Předávající) jakožto povinná osoba ve smyslu zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi), ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi) předaly žalobkyni (Přebírající) v bodě I. a II. specifikované zemědělské nemovitosti (včetně pozemkové parcely č. 809 o výměře 7,6346 ha, parcely č. 1427/1 o výměře 9,8185 ha, 1304 o výměře 12,1261 ha a parcely č. 1326/1 o výměře 30,5694 ha, vše okres Litoměřice, obec Lovečkovice, katastrální území Knínice u Touchořin, list vlastnictví: 306). V bodě III. věta druhá Protokolu o předání majetku žalobkyně prohlásila, že se stavem předávaného majetku specifikovaným v bodě I. a II. předávacího protokolu byla ke dni předávacího protokolu seznámena, s tímto stavem vyslovuje souhlas a v tomto stavu předávaný majetek přijímá.
4. Ve spise je založen i výpis z katastru nemovitostí (kat. území Knínice u Touchořin, LV 306), ve kterém je jako vlastník předmětných pozemků zapsána žalobkyně. V části E výpisu je uvedeno, že nabývacími tituly byly: 1. Rozhodnutí Státního pozemkového úřadu o schválení dohody o vydání (§ 9 odst. 3 zákona č. 428/2012 Sb.) ze dne 6. 6. 2014. Právní moc ke dni 4. 8. 2014. Právní účinky zápisu ke dni 2. 10. 2014. Zápis proveden 31. 10. 2014; 2. Rozhodnutí Státního pozemkového úřadu o schválení dohody o vydání (§ 9 odst. 3 zákona č. 428/2012 Sb.) SPU 602173/2014/508102/Pc ze dne 4. 12. 2014. Právní moc ke dni 30. 12. 2014. Právní účinky zápisu ke dni 22. 1. 2015. Zápis proveden dne 13. 2. 2015.
5. Správní spis dále obsahuje protokol o zajištění důkazu č. j. ČIŽP/44/OOL/1610286.002/16/UVA (dále jen Protokol), ve kterém je uvedeno, že k zajištění důkazu došlo dne 26. 7. 2016, 9:00 hodin, v Knínicích, k.ú. Knínice u Touchořin na pozemcích parc. č. 809, 1326/1 a 1427/1. ČIŽP provedla zajištění důkazu za účasti dvou pracovníků Lesů České republiky, s.p. (přítomné osoby). V Protokolu je uvedeno, že provedením kontroly v porostech na předmětných pozemcích byly zjištěny stojící smrkové kůrovcové souše v počtu cca 70 ks. Tento stav nasvědčuje dokončení vývoje lýkožrouta smrkového. Současně byly zjištěny smrky se zeleným jehličím a počínajícím opadáním kůry v horní polovině stromu, takže zde dochází prokazatelně k dalšímu šíření

kůrovce. Dále byly zjištěny 4 ks nezpracovaných smrkových vývratů a zlomů v počátečním stadiu napadení kůrovci. V okolí kůrovcových ohnisek je patrné další napadení smrků a to v plochách se zasmoly na kmenové části smrků, které svědčí o dalším šíření kůrovce druhu *Ips typhographus*. Na místě nebylo zjištěno provedení žádného preventivního opatření proti šíření kůrovců vlastníkem lesa spočívající v instalaci lapáčů, případně pokládkou lapáků a provedením asanace napadených jedinců ani atraktivního dříví pro vývoj kůrovců v zákonem stanoveném termínu. Provedení zajištění důkazu bylo žalobkyni oznámeno dne 10. 8. 2016 zasláním Protokolu včetně usnesení o oznámení provedení zajištění důkazu č. j. ČIŽP/44/OOL/1610286.003/16/UVA. V tomto usnesení ČIŽP zopakovala údaje uvedené v Protokolu s tím, že zajištění důkazu bylo provedeno v souladu s § 138 odst. 1 správního řádu

6. K Protokolu se žalobkyně dne 19. 8. 2016 vyjádřila tak, že skutečnosti týkající se stavu lesa napadeného kůrovcem jí byly známy pouze částečně, v červnu pověřila místního občana, aby začal s likvidací napadených stromů. Žalobkyně nezpochybňovala počet napadených stromů zjištěných ČIŽP. Poukázala na to, že les jí byl předán ve špatném stavu, vykácený, nezalesněný, nevyčištěný. V rámci dobrých vztahů se státem toto žalobkyně neřešila. Lesy jí byly vráceny, aniž by měla nějaké další informace, jak se dál o ně starat či jak postupovat.
7. Dne 31. 8. 2016 oznámila ČIŽP zahájení správního řízení a stanovila žalobkyni lhůtu pro vyjádření se k podkladům rozhodnutí (oznámení o zahájení řízení ze dne 29. 8. 2016, č. j. ČIŽP/44/OOL/SR01/1610286.001/16/UVA). Řízení bylo zahájeno ve věci uložení pokuty podle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP neboť žalobkyně svou nečinností, tedy vlastním zaviněním, vytvořila podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. Tohoto deliktu se dopustila tím, že řádně a včas neprovedla taková opatření, aby předcházela a zabránila působení a šíření škodlivých činitelů na les v souladu s § 32 odst. 1 písm. a) a b), odst. 2 písm. b) a odst. 6 téhož paragrafu zákona o lesích. Toto porušení zákona, trvající v období od 1. 1. 2015 do 26. 7. 2016 bylo zjištěno v odděleních a dílcích 784 B, 783 B, C a D (Oddělení a dílce jsou identifikované podle lesního hospodářského plánu (dále jen *LHP*), zpracovávaného pro období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2014, protože zpracování nového *LHP* nebylo žalobkyní zadáno. Tato oddělení a dílce se nacházely na částech pozemků určených k plnění funkcí lesa. Konkrétně šlo o neprovedení asanace 45 ks lýkožroutem smrkovým (*Ips typographus*) napadených jedinců smrků ztepilého v roce 2015, čímž ve výše jmenovaných odděleních a dílcích účastník řízení umožnil další šíření kůrovců v roce 2016 v rozsahu napadení dalších 110 kusů jedinců dřeviny smrků ztepilých, nově zjištěných ve stádiu inertní souše, zelené smrky ztepilé s postupně opadávající kůrou tedy náletem a úplným dokončením vývoje kůrovce po prvním rojení. V další části oznámení o zahájení správního řízení pak ČIŽP s odkazem na Protokol uvedla, že při šetření na místě byly zjištěny stojící kůrovcové souše v počtu 70 kusů (45 kusů inertních souší z roku 2015). Současně byly zjištěny smrky se zeleným jehličím a počínajícím opadáním kůry v horní polovině stromu a 4 kusy nezpracovaných smrkových vývratů a zlomů v počátečním stádiu napadení kůrovci.
8. Z vyjádření žalobkyně ze dne 22. 9. 2016 vyplývá, že žalobkyně ke dni 14. 9. 2016 ustanovila odborného lesního hospodáře a od 1. 10. 2016 oznámila začátek těžby dřevin napadených kůrovcem.
9. Dne 4. 10. 2016 vydala ČIŽP rozhodnutí, kterým ve výrokové části I. uložila žalobkyni pokutu ve výši 240.000 Kč podle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP za správní delikt, kterého se

dopustila tím, že svým jednáním a opomenutím poškodila životní prostředí v lesích, když vlastním zaviněním vytvořila podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů tak, že v rozporu se zákonem o lesích v období od 1. 1. 2015 do 29. 7. 2016 řádně a včas neprovedla taková opatření, aby předcházela a zabránila působení a šíření škodlivých činitelů na les v souladu s § 32 odst. 1 písm. a) a b), odst. 2 písm. b) a odst. 6 téhož paragrafu zákona o lesích. Toto porušení zákona o lesích, trvající v období od 1. 1. 2015 do 29. 7. 2016 bylo zjištěno na vyjmenovaných pozemcích ve vlastnictví žalobkyně. Výrokem II. rozhodnutí uložila ČIŽP žalobkyni opatření k nápravě podle § 3 odst. 2 zákona o ČIŽP.

10. V odůvodnění rozhodnutí ČIŽP popsala průběh řízení a výsledky provedeného šetření. Zde zopakovala počet zjištěných stojících smrkových kůrovcových souší v počtu cc 70 ks (45 ks inertních souší z roku 2015). K provedenému ohledání na místě bez účasti vlastníka uvedla, že bylo postupováno podle § 54 správního řádu ve spojení s § 138 téhož zákona, protože vznikla důvodná obava, že později by nebylo možno provést důkaz vůbec nebo s velkými obtížemi, pokud by došlo k vytěžení kůrovcem napadených stromů. Uvedla, že neprovedení obranných opatření dokladuje rozšíření kůrovců do okolních smrků v okolí kůrovcových ohnisek. Nebylo provedeno žádné preventivní opatření proti šíření kůrovců (instalace lapačů, pokládka lapáků a provedení asanace napadených jedinců ani atraktivního dříví pro vývoj kůrovců v zákonem stanoveném termínu). Skutková podstata uvedeného správního deliktu byla tedy naplněna tím, že byl porušen § 32 odst. 1 písm. a) a b) a odst. 6 zákona o lesích. Dále ČIŽP uvedla, že popsáný stav dokladuje, že minimálně v 25 jedincích smrku došlo k úplnému vývoji a výletu kůrovců, dále je napadeno cca 85 stromů smrku, došlo tedy k jeho dalšímu šíření. Nedošlo tedy k včasnému zpracování, odstranění ani asanaci veškerého dříví vhodného pro vývoj a namnožení lýkožrouta smrkového. Správní orgán v reakci na vyjádření žalobkyně konstatoval, že nelze akceptovat tvrzení, že žalobkyni nebyly poskytnuty informace, jak má po vrácení lesů dále postupovat. Neznalost zákona ji neomlouvá a nezbavuje ji odpovědnosti za plnění povinností stanovených právními předpisy. Žalobkyně tím, že včas preventivně nebránila vývoji, šíření a přemnožení škodlivých organismů, nečinila bezodkladná opatření k jejich odstranění a pro zmírnění jejich následků, se dopustila poškození životního prostředí, když svojí činností (resp. nečinností) způsobila ohrožení stability lesního ekosystému jako základní složky životního prostředí, vytvořením podmínek pro působení škodlivých biotických a následně abiotických činitelů (přemnožení kůrovce druhu *Ips typhographus*, zvýšený výpar a negativní účinky intenzivního slunečního záření), a zároveň tím omezila plnění veřejně prospěšných funkcí lesa, především bioprodukčních, ekologicko-stabilizačních, edaficko-půdoochranných a hydrologických. K výši pokuty je v odůvodnění rozhodnutí uvedeno, že při stanovení výše postupovala ČIŽP podle § 5 zákona o ČIŽP, zejména přihlédla k závažnosti, způsobu, době trvání, rozsahu a následkům protiprávního jednání žalobkyně, kdy se jednalo o středně dlouho trvající delikt v období od 1. 1. 2015 do 29. 7. 2016. Závažnost protiprávního jednání vyhodnotila ČIŽP jako střední zejména s ohledem na míru poškození lesa na celkové výměře 60,1485 ha i na ochranu území. Minimálně na výše uvedené ploše byly zcela zásadně omezeny celospolečenské funkce lesa jako nedílné součásti životního prostředí.
11. Proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně podala žalobkyně odvolání, v němž uvedla, že nedošlo k ohrožení cizího majetku, smrkové porosty ve věku 100 let jsou přirozeně místem, kde je výskyt lýkožrouta smrkového normální, a pokud dojde k takovým zásahům, jako došlo těsně před vydáním lesa, kdy byly odkryty těžbou jižní svahy na plné oslunění, ke zvýšenému výskytu kůrovců muselo dojít. Argumentace o poškození

životního prostředí přirozeným vývojem v smrkových stoletých monokulturách v množství uvedeném v protokolu je neúměrná realitě, výše pokuty je likvidační.

12. Napadeným rozhodnutím žalovaný odvolání žalobkyně zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný shrnul skutková zjištění ČIŽP. K odvolacím důvodům uvedl, že v bezprostředním okolí předmětných pozemků se nachází například lesní pozemky Římskokatolické farnosti Zubrnice nebo majetek České republiky obhospodařovaný Lesy České republiky, s. p. Okolní pozemky nečinností žalobkyně ohroženy byly, neboť aktivní dolet lýkožrouta smrkového je podle Biologického centra Akademie věd ČR 800 – 1000 metrů. Žalobkyně včas preventivně nebránila vývoji, šíření a přemnožení kůrovců na předmětných pozemcích. Při provedení zajištění důkazu bylo fyzicky spočteno 155 kusů smrku ztepilého, které byly prokazatelně poškozeny lýkožroutem smrkovým jak v roce 2015, kdy byly zjištěny již inertní souše, tak v roce 2016, kdy část stromů již byla ve stádiu vylétnutých, tedy došlo k dokončení vývoje nakladených vajíček a výletu první generace a další byly napadeny druhou generací lýkožrouta smrkového. Žalovaný aproboval stanovení konkrétní výše pokuty, dle jeho názoru ČIŽP správně zhodnotila závažnost, rozsah a následky protiprávního jednání žalobkyně a oprávněnn přihlédla k jejím majetkovým poměrům. Pokuta nebyla stanovena jako likvidační s ohledem na ověření majetkových poměrů žalobkyně. Dle listu vlastnictví č. 290 pro k.ú. Malíč, listu vlastnictví č. 535 pro k.ú. Michalovice u Velkých Žernosek, listu vlastnictví č. 2135 pro k.ú. Litoměřice, listu vlastnictví č. 315 pro k.ú. Křešice u Litoměřic, listu vlastnictví č. 306 pro k.ú. Knínice u Touchořin, listu vlastnictví č. 353 pro k.ú. Orasice a listu vlastnictví č. 158 pro k.ú. Zubrnice je žalobkyně vlastníkem řady zemědělských a lesních pozemků, staveb a ostatních pozemků.
13. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, ve které namítla, že v napadeném rozhodnutí nebyla prokázána příčinná souvislost mezi poškozením nebo ohrožením životního prostředí a zaviněným konáním či opomenutím ze strany vlastníka lesa. Ponechání inertních kůrovcových souší v porostu je považováno za jeden z možných systémů ochrany lesa před přemnožením kůrovce a dle řady odborných stanovisek je taktéž účinnějším než samotné postupné opatření ve formě lapačů či odvozů dřeva. Nepodařilo se prokázat, že by došlo k „...obrožení stability lesního ekosystému jako základní složky životního prostředí, vytvořením podmínek pro působení škodlivých biotických a následně abiotických činitelů (přemnožení kůrovce druhu *Ips typographus*, zvýšený výpar a negativní účinky intenzivního slunečního záření) a zároveň tím omezil plnění veřejně prospěšných funkcí lesa“. Dále se nepodařilo prokázat, že by došlo vlastním zaviněním k vytvoření podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. V případě daného lesa se jedná o majetek restituovaný, který byl vydán povinnou osobou s těžebními zbytky. Daný les je tvořen především bukovým porostem a listnatými stromy, které daným škodlivým činitelem napadeny nejsou a napadeny být ani nemůžou, protože se na nich škodlivý činitel nevyskytuje. Je tedy zřejmé, že s ohledem na správním orgánem uváděný rozsah ohrožení či poškození životního prostředí nemohlo k takovému ohrožení ani poškození vůbec dojít, protože daný ekosystém je z hlediska různorodosti druhů osázen tak, že je k danému škodlivému činiteli sám o sobě odolný. Mohly tak vzniknout škody (vznikly) vlastníku lesa, které však nejsou ohrožením či poškozením životního prostředí.
14. Ve druhé žalobní námitce žalobkyně namítla, že poměrnou část udělené sankce lze považovat za nezákonnou a nespravedlivou. Pokuta byla udělena za období od 1. 1. 2015, přičemž důkazy ČIŽP zajistila dne 29. 7. 2016. Uvedení období bylo pouhou spekulací,

když správní orgán nijak nepodložil daný časový interval a ani neodůvodnil, zda tento časový interval například nezasahoval do období, ve kterém v daném lese hospodařily Lesy České republiky, státní podnik. Tvrzení, že doba je tvořena pouze obdobími po vydání žalobkyni v rámci restituce a nikoliv časovým obdobím předcházejícím, anebo naopak pozdějším, je čistě účelové a nijak prokázané.

15. Ve třetí žalobní námitce žalobkyně namítla, že byla zkrácena její procení práva, když ČIŽP prováděla prohlídku lesa bez její účasti. Žalobkyně zpochybnila, zda prohlídka lesa proběhla v souladu se zákonem a požadovaným způsobem, či zda dokonce vůbec proběhla, zda případné důkazy byly opatřeny v souladu se zákonem a zda vůbec pocházejí z lesa žalobkyně. Žalobkyně také rozporovala čas a místo soupisu protokolu ze dne 29. 7. 2016 pod č. j. ČIŽP/44/OOL/SR01/1610286.002/16/UVA, neboť se jedná o pouhé neprokázané tvrzení.
16. Žalobkyně vyslovila nesouhlas s tím, že při určování výše pokuty bylo vycházeno z lustrace jejího nemovitého majetku, který navíc získala až v rámci zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, kdy tento majetek žádný výnos ani negeneroval a naopak vznikají náklady při péči o něj.
17. Při ukládání pokuty nebyla zohledněna zásada subsidiarity represe, zásada přiměřenosti, zásada vstřícnosti a zásada proporcionality. Správní orgány nepřihlédly ke specifickým a individuálním okolnostem případu, zvláště s ohledem na proces restituce církevního majetku. S ohledem na zásadu přiměřenosti žalobkyně poukázala na to, že v jejím případě se jedná o právnickou osobu církevní, kteréžto cíl není primárně výdělečný, ale převážně služba veřejnosti, pomoc v obtížných životních situacích, duševní útěcha, vzdělávání v duchu katolické nauky a další pastorační aktivity sloužící věřícím i nevěřícím a v neposlední řadě také péče o památky a kulturní dědictví státu.
18. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 15. 6. 2017 uvedl, že ve správním řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, nedošlo k porušení základních zásad činnosti správních orgánů stanovených ve správním řádu. V lesích zařazených podle zákona o lesích do kategorie les hospodářský se hospodáří výhradně podle zákona o lesích a nelze zde uplatňovat zásady hospodaření jako v Národním parku Šumava, neboť zde je hospodařeno zcela odlišným způsobem. Lýkožrout smrkový je v § 3 vyhlášky ministerstva zemědělství č. 101/1996 Sb. klasifikován jako kalamitní škůdce. Z toho vyplývají i konkrétní povinnosti pro vlastníka lesa při jeho sledování a hubení. Žalovaný uvedl, že žalobkyně převzala les protokolem o předání majetku ze dne 31. 10. 2014, kde bylo v odstavci III. uvedeno, že přebírající osoba (žalobkyně) byla se stavem předávaného majetku seznámena, s tímto stavem vyslovuje souhlas a v tomto stavu předávaný majetek přijímá. Žalobkyně neuplatnila žádné námitky proti stavu lesa, po celém období od převzetí žádným způsobem na majetku nehospodařila, nezadala např. zpracování nového lesního hospodářského plánu a neurčila odborného lesního hospodáře, jak ji ukládá lesní zákon. K tvrzení, že les je tvořen především listnatými stromy, že tedy k poškození či ohrožení životního prostředí nemohlo dojít, žalovaný uvedl, že z hlediska zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, lze les definovat jako specifický ekosystém, lesy jsou zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny prohlášeny za významné krajinné prvky. Proto i neprovedený zásah proti kalamitnímu škůdci je ohrožením a poškozením životního prostředí. Žalovaný odkázal na příslušná ustanovení lesního zákona, ze kterých vyplývají povinnosti vlastníka lesa provádět ochranná opatření a pečovat o zdravotní stav lesního porostu. Daný les je tvořen i porostními skupinami čistého smrku ztepilého, kde

došlo k rozmnožení kalamitního škůdce. Ohroženy mohly být i okolní lesy jiných vlastníků s porosty smrku. Žalovaný poukázal na to, že časový interval od 1. 1. 2015 vychází z toho, kdy byl majetek fakticky zapsán v katastru nemovitostí a od kdy žalobkyně jako vlastníka lesa mohla řádně hospodařit na svém lesním pozemku. Ohledání na místě bylo provedeno podle § 54 správního řádu ve spojení s § 138 správního řádu bez účasti vlastníka lesa, protože vznikla důvodná obava, že později by nebylo možno provést důkaz vůbec nebo s velkými obtížemi, pokud by došlo k vytěžení kůrovcem napadených stromů. Principem tohoto postupu je provést důkaz bez účasti vlastníka lesa. O provedení a zajištění důkazu a následném sepsání protokolu byla žalobkyně informována, nemohla tedy být zkrácena na svých právech. Pokud zpochybňuje čas a místo vyhotovení protokolu ze dne 29. 7. 2016, musí své tvrzení doložit. Při úvaze o výši pokuty je třeba přihlídnout k majetkovým poměrům. V daném případě ČIŽP vyšla z údajů získaných z veřejně dostupných rejstříků a evidencí. Žalobkyně žádné skutečnosti týkající se jejích majetkových poměrů neprokazovala. Tvrzení o likvidační výši pokuty je nepodložené. Označené zásady porušeny nebyly. Způsob navrácení majetku žalobkyni nebyl v daném řízení řešen, když žalobkyně v průběhu správního řízení netvrdila ani nedoložila nic, co by zpochybňovalo její odpovědnost. Od vydání majetku (31. 10. 2014) měla žalobkyně dostatek času na seznámení se se zákonnými normami ve vztahu k restituovanému majetku. Tvrzená odpovědnost Lesů ČR s.p. není možná mimo jiné z důvodu bionomie druhu lýkožrouta smrkového a dalších kůrovců. Vlastní doba nečinnosti nemá vliv na naplnění skutkové podstaty daného deliktu.

19. Při jednání zástupce žalobce zopakoval námitky uvedené v žalobě se závěrem, že rozhodnutí je nezákonné. Poukázal na okolnosti předcházející kontrole a zdůraznil nepřiměřenou výši pokuty. Navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalobci k dalšímu řízení. Zástupce žalovaného s odkazem na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí jako nedůvodné.
20. Městský soud v Praze v rozsahu žalobních bodů, kterým je vázán, přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 75 odst. 2 s.r.s.), a dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.r.s.).
21. Podle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP inspekce uloží pokutu až do výše 5 000 000 Kč právnickým nebo fyzickým osobám, které svým jednáním nebo opomenutím ohrozí nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že vlastním zaviněním vytvoří podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů.
22. Podle § 5 odst. 1 zákona o ČIŽP při určení výše pokuty se přihlíží zejména k závažnosti, způsobu, době trvání a následkům protiprávního jednání.
23. Podle § 32 odst. 1 písm. a) a b) zákona o lesích vlastník lesa je povinen provádět taková opatření, aby se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les, zejména a) zjišťovat a evidovat výskyt a rozsah škodlivých činitelů a jimi působených poškození důležitých pro pozdější průkaznost provedených opatření; při zvýšeném výskytu neprodleně informovat místně příslušný orgán státní správy lesů a provést nezbytná opatření, b) preventivně bránit vývoji, šíření a přemnožení škodlivých organismů.
24. Podle § 32 odst. 2 písm. b) zákona o lesích při vzniku mimořádných okolností a nepředvídaných škod v lese (větrné a sněhové kalamity, přemnožení škůdců, nebezpečí

vzniku požárů v období sucha apod.) je vlastník lesa povinen činit bezodkladná opatření k jejich odstranění a pro zmírnění jejich následků. Orgán státní správy lesů může vlastníku lesa nařídit provedení ochranného zásahu směřujícího k zastavení šíření nebo k hubení škodlivých organismů.

25. Podle § 32 odst. 6 zákona o lesích vlastník lesa je povinen hospodařit v lese tak, aby jeho činností nebyly ohroženy lesy sousedních vlastníků.
26. Soud shledává nedůvodnou žalobu v části, v níž se žalobkyně dovolává názorů, že ponechání inertních kůrovcových souší v porostu je považováno za jeden z možných systémů ochrany lesa před přemnožením kůrovce. Povinnosti vlastníka lesa bránit vývoji a přemnožení kůrovců jsou dány zákonem o lesích, jmenovitě v § 32 odst. 1 písm. a) a b) tohoto zákona. Podle § 3 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní strážce, je lýkožrout smrkový označen za kalamitního škůdce. Povinnost vlastníků lesa ohledně likvidace kalamitních škůdců je jednoznačně stanovena zákonem a prováděcími vyhláškami. Jak uvedl žalovaný, je třeba rozlišovat hospodaření v lesích, které se nacházejí v chráněných krajinných oblastech, a v těch, které plní funkce lesa mimo tyto oblasti.
27. Pokud se jedná o námitku žalobkyně, že se nepodařilo prokázat, že by došlo k ohrožení stability lesního ekosystému vytvořením podmínek pro působení škodlivých činitelů a že by k vytvoření podmínek došlo jejím zaviněním, k této považuje soud za potřebné uvést následující. Jestliže při zajištění důkazu byly podle Protokolu na uvedených lesních pozemcích dohledány smrky napadené kůrovci v různých stádiích poškození, byly zjištěny nezpracované smrkové vývraty a zlomy v počátečním stadiu napadení a současně nebylo zjištěno provedení žádného preventivního opatření (instalace lapačů, pokládka lapáků a provedení sanace napadených jedinců ani atraktivního dříví pro vývoj kůrovců), pak bylo prokázáno vytvoření podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. Jestliže se z napadených smrků stávají souše, což ve svém důsledku narušuje ekosystém lesa, který nemůže v původním rozsahu plnit své funkce a a jestliže je zcela umožněno další rozšiřování škůdce, pak je zřejmé, že takový stav znamená ohrožení či poškození životního prostředí v lesích. Pokud se jedná o to, že pro naplnění předmětné skutkové podstaty je třeba, aby podmínky pro působení škodlivých činitelů byly vytvořeny zaviněním žalobkyně, tento znak skutkové podstaty považuje soud rovněž za prokázaný, když žalobkyně v průběhu správního řízení ke skutkovému zjištění v Protokolu nevznesla žádné námítky a ve vyjádření po zahájení správního řízení v podstatě uznala, že žádná opatření nečinila, tuto svou nečinnost odůvodňovala nedostatkem informací. Je tedy zřejmé, že zjištěný stav vznikl tím, že žalobkyně neplnila své povinnosti a tím tedy zavinila zjištěné vytvoření podmínek pro působení kůrovců. Pro posouzení, zda se žalobkyně dopustila jednání, které je jí kladeno za vinu, není právně významné, v jakém stavu jí byl lesní majetek předán. Rozhodující je, zda poté, kdy se stala vlastníkem předmětných lesů, konala a činila opatření k zamezení šíření kůrovců či nikoliv. K tvrzení zástupce žalobkyně při jednání, že tato se snažila dojednat v rozhodné době přístup na pozemky s vlastníky okolních nemovitostí, aby mohla opatření proti škůdci provádět, je třeba uvést, že se jedná o zcela novou skutečnost, kterou žalobkyně v rámci správního řízení ani netvrdila ani nedoložila. K takovému tvrzení tedy nelze při rozhodování o žalobě přihlídnout.

K namítanému nesprávnému časovému vymezení, kdy mělo k deliktnímu jednání docházet, je třeba uvést následující. Z výpisu z katastru nemovitostí, jehož obsah je uveden

shora, je zřejmé, že pozemky zapsané na listu vlastnictví 306 v k.ú. Knínice u Touchořin do vlastnictví žalobkyně přešly na základě dvou rozhodnutí o schválení dohody o vydání, o kterých byly provedeny zápisy do katastru nemovitostí, v prvním případě byl zápis proveden dne 31.10.2014 s právními účinky ke dni 2. 10. 2014 a ve druhém případě byl zápis proveden dne 13. 2. 2015 s právními účinky ke dni 22. 1. 2015. Ve správním spise je rovněž založen předávací protokol ze dne 31. 10. 2014 sepsaný mezi Lesy ČR s.p. a žalobkyní, v němž jsou předmětné pozemky konkrétně uvedeny. Vzhledem k tomu, že datum sepsání tohoto předávacího protokolu je shodné s datem zápisu do katastru nemovitostí, lze mít dle názoru soudu za dostatečně doložené, že u předmětných pozemků došlo k vydání v říjnu 2014. Je pravdou, že správní orgán podle obsahu předloženého správního spisu neměl k dispozici zmiňované dohody a rozhodnutí, ale soud neshledal vymezení časového úseku ve výroku napadeného rozhodnutí jako nedostatečně prokázané. Závěr o tom, že byly-li předmětné pozemky vyjmenovány v předávacím protokolu ze dne 31. 10. 2014, měla žalobkyně nejméně od 1. 1. 2015 možnost na nich hospodařit a činit i opatření k zamezení šíření kůrovců, má dle názoru soudu oporu v obsahu správního spisu. Žalobkyně ostatně tuto námitku nijak nekonkretizovala a nepodpořila žádnými důkazy. Ze srovnání pozemků vyjmenovaných v předávacím protokolu a ve výpisu z katastru nemovitostí vyplývá, že předmětem dohody nebyly všechny pozemky zapsané na listu vlastnictví 306, ale byly to pozemky vyjmenované v napadeném rozhodnutí.

Pokud jde o namítané porušení procesních práv žalobkyně při zajištění důkazu ohledáním, kdy ČIŽP postupovala podle § 54 odst. 1 a § 138 odst. 1 správního řádu, ale neumožnila žalobkyni aby se tohoto úkonu zúčastnila, tuto námitku pokládá soud za důvodnou. Žalovaný argumentoval tím, že ohledání proběhlo bez účasti vlastníka lesa (žalobkyně), protože vznikla důvodná obava, že později by nebylo možno provést důkaz vůbec nebo s velkými obtížemi, pokud by došlo k vytěžení kůrovcem napadených stromů.

Podle § 138 odst. 1 správního řádu před zahájením řízení lze z moci úřední nebo na požádání toho, kdo by byl účastníkem, zajistit důkaz, je-li důvodná obava, že později jej nebude možno provést vůbec nebo jen s velkými obtížemi, a jestliže lze důvodně předpokládat, že provedení tohoto důkazu může podstatně ovlivnit řešení otázky, která bude předmětem rozhodování. O zajištění důkazu vydá správní orgán usnesení, které se oznamuje osobám, jichž se přímo dotýká. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, lze usnesení oznámit i dodatečně s výjimkou oznámení osobám, které musí při provádění úkonu poskytnout osobní součinnost.

Podle § 138 odst. 3 správního řádu nehrozí-li nebezpečí z prodlení, mají ti, kdo by byli účastníky a jsou správnímu orgánu známi, nebo jejich zástupci či zmocněnci právo být přítomni u zajištění důkazu a vyjádřit se k němu; o tom je správní orgán vyrozumí.

Ze shora citovaných ustanovení vyplývá, že při využití institutu zajištění důkazu před zahájením řízení musí být splněny kumulativně tyto podmínky: existence důvodné obavy, že důkaz později nebude možno provést vůbec nebo jen s velkými obtížemi a důvodný předpoklad, že provedení tohoto důkazu může podstatně ovlivnit řešení otázky, která bude předmětem rozhodování. Osoby, které by byly účastníky řízení, mají právo být přítomni u zajištění důkazu a vyjádřit se k němu. Výjimku představuje situace, kdy hrozí nebezpečí z prodlení.

V daném případě je nepochybně dán důvodný předpoklad, že provedení ohledání může podstatně ovlivnit řešení otázky, zda ke spáchání deliktu (přestupku) došlo. Pokud se jedná o existenci důvodné obavy, že napadené smrky budou před provedením ohledání, tedy zajištěním důkazu, odstraněny, správní orgány k tomu pouze obecně uvedly, že by k tomu mohlo dojít, ale ze spisu není patrné, zda k tomuto závěru měly důvodné indicie. Pro posouzení dané námitky je však dle názoru soudu rozhodným hlediskem to, že zajištění důkazu lze provést bez přítomnosti osoby, která by byla účastníkem řízení, pouze tehdy, hrozí-li nebezpečí z prodlení. Touto otázkou se správní orgány nezabývaly. Ani z odůvodnění rozhodnutí ani z protokolu o zajištění důkazů, ani z usnesení o zajištění důkazů nelze dovodit důvody, pro které ČIŽP dospěla k závěru o existenci hrozícího nebezpečí z prodlení. Toto hledisko nelze zaměňovat s podmínkou pro zajištění důkazu, že důkaz nebude možno v budoucnu provést či pouze s velkými obtížemi. Správní orgány pouze obecně parafrázovaly znění zákona, tj. správního řádu. V daném případě z obsahu správního spisu nevyplývají žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly existenci hrozícího nebezpečí z prodlení, které by tak bránily tomu, aby byla žalobkyně vyrozuměna o chystaném ohledání a aby se tohoto ohledání mohla zúčastnit. Zajištění její účasti mohlo přispět ke zjištění stavu bez jakýchkoliv pochybností. Zejména by se mohla vyjádřit k počtu zjištěných souš, případně k závěrům o době jejich vzniku. Počet napadených stromů soud zmiňuje proto, že tento údaj se liší v Protokolu a usnesení o zajištění důkazů od některých údajů uvedených v odůvodnění rozhodnutí. Skutečný počet napadených stromů a rozsah zasaženého území jsou nepochybně skutečnosti, které by mohly mít vliv na úvahu o výši sankce, když hlediskem pro stanovení výše pokuty jsou mimo jiné následky protiprávního jednání. Tím, že ČIŽP nezajistila přítomnost zástupce žalobkyně u zajišťování důkazu, aniž by byla doložena existence hrozícího nebezpečí z prodlení, byla porušena procesní práva žalobkyně a toto porušení správního řádu představuje porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

28. Pokud jde o námitky směřující do výše uložené sankce, při jejím ukládání dle názoru soudu nebyla porušena zásada vstřícnosti. V daném případě nebyla kontrola v předmětných lesích provedena v krátkém časovém období po jejich vydání žalobkyni. Od převzetí těchto nemovitostí žalobkyní do doby kontroly uplynulo 21 měsíců (listopad 2014 – červenec 2016). Jak vyplývá i z vyjádření žalobkyně ve správním spise, za tu dobu nedošlo k žádným opatřením, která by mohla zamezit šíření škůdce. Jak bylo již uvedeno shora, pro posouzení věci není právně významné, jaké důvody bránily žalobkyni, aby potřebná opatření byla provedena. Za dané situace se nemůže dovolávat doby trvání jednání o navrácení církevního majetku, dle názoru soudu měla dostatek času zabývat se stavem předmětných porostů a plnit povinnosti vyplývající z právních předpisů.
29. Pokud se jedná o přiměřenost uložené pokuty, zde považuje soud za potřebné poukázat na závěry obsažené v judikatuře správních soudů. Podle této judikatury je při ukládání sankce správní orgán povinen zabývat se individualizovaně všemi hledisky, které mu zákon ukládá zhodnotit, a přesvědčivě odůvodnit, ke kterému hledisku přihlédl a jaký vliv to či ono hledisko mělo na konečnou výši pokuty (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 27. března 2008, č. j. 4 As 51/2007 - 68). Z hlediska přezkoumatelnosti a dostatečného odůvodnění tvoří rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a rozhodnutí odvolacího orgánu pro účely soudního přezkumu zpravidla jeden celek (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. února 2013, č. j. 6 Ads 134/2012 - 47 či ze

dne 11. listopadu 2014, č. j. 6 As 207/2014 - 36, bod 9), což mimo jiné znamená, že dílčí nedostatky odůvodnění prvostupňového rozhodnutí v tomto směru mohou být napraveny odvolacím správním orgánem. V prvostupňovém rozhodnutí ČIŽP uvedla, že přihlédla k tomu, že se jednalo o středně dlouho trvající delikt v období od 1. 1. 2015 do 29. 7. 2016 a střední závažnosti s ohledem na míru poškození lesa na celkové výměře 60,1485 ha i na ochranu území. V napadeném rozhodnutí žalovaný uvedl, že pokuta stanovená ČIŽP nebyla stanovena jako likvidační právě z důvodu ověření majetkových poměrů, kdy žalobkyni byly v církevních restitucích vráceny zemědělské a lesní pozemky.

30. Výčet hledisek pro určení výše pokuty je v § 5 odst. 1 zákona o ČIŽP uveden demonstrativně, což znamená, že správní orgány mohly zohlednit snahu (i když pozdní) o nápravu, S ohledem na výše uvedené má soud za to, v odůvodnění výše uložené pokuty správní orgány nezohlednily tuto polehčující okolnosti..
31. Pokud se jedná o výčet dalšího majetku žalobkyně, tyto údaje si žalovaný opatřil z veřejně přístupných zdrojů a důvodně z nich vycházel při vypořádání odvolací námítky, že uložená pokuta je pro žalobkyni likvidační. Soud se ztožnil se závěrem, že tento dopad nemůže znamenat pro žalobkyni pokuta ve výši 240 000 Kč. I když se jedná o značnou částku, nelze přehlédnout, že horní hranice sazby činí 5 000 000 Kč. Proporcionalita mezi výchovným účinkem a finančním postihem byla dle názoru soudu v daném případě zachována. S ohledem na názor vyslovený v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č.j. 5As 104/2013-46, soud konstatuje, že skutková podstata deliktu, nyní přestupku, je v zákoně obsažena i v současné době a ke změně nedošlo ani ve stanovené horní hranici ukládané pokuty.
32. Na základě shora uvedených skutečností soud napadené rozhodnutí pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 s.ř.s.).
33. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s.ř.s., dle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně byla ve věci úspěšná, a proto jí přísluší náhrada nákladů řízení proti žalovanému. Náklady řízení představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, odměna advokátovi za 3 úkony právní služby (příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby, účast při jednání) po 3 100 Kč a 3x režijní paušál po 300 Kč (§ 7, § 9 odst.3 písm.f/, § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 vyhl.č.177/1996 Sb.). Protože zástupcem žalobkyně je advokát, který je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o částku odpovídající dani, kterou je tento povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s.ř.s.). Částka daně činí 2 142 Kč. Náklady řízení tedy celkem činí 15 342 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 18. května 2020

JUDr. Karla Cháberová v.r.
předsedkyně senátu